

2021

SANSKRIT — HONOURS

Fifth Paper

(Course – II)

Full Marks : 50

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Unit : I

(Marks : 10)

1. Translate into Bengali or English **any two** of the following *mantras* : 5×2

- (a) विश्वंभरा वंसुधानी प्रतिष्ठा हिरण्यवक्षा जगतो निवेशनी।
वैश्वानरं बिभ्रती भूमिरग्निमिन्द्रं ऋषभा द्रविणे नो दधातु॥
- (b) सत्यं बृहदृतमुग्रं दीक्षा तपो ब्रह्मं यज्ञः पृथिवीं धारयन्ति।
सा नो भूतस्य भव्यस्य पत्न्युरुं लोकं पृथिवी नः कृणोतु॥
- (c) यस्यां समुद्र उत सिन्धुरापो यस्यामन्नं कृष्टयः संबभूवुः।
यस्यामिदं जिन्वति प्राणदेजत्सा नो भूमिः पूर्वपेयं दधातु॥

Or,

What is the source of *Rudrādhyāya*? Narrate, after your text, the characteristics of *Rudra*. 2+8

Unit : II

(Marks : 10)

2. Translate into Bengali or English **any two** of the following extracts : 5×2

- (a) स होवाचापीपरं वै त्वा व्यक्षे नावं प्रतिबध्नीष्व तं तु त्वा मा गिरौ सन्तमुदकमन्तुश्क्षैत्सीद्यावद्यावदुदकं
समवायात्तावत्तावदन्ववसर्पासीति।
- (b) स होवाच। यावद्वै खुल्लका भवामो बह्वी वै नस्तावन्नाष्ट्रा भवत्युत मत्स्य एव मत्स्यं गिलति कुम्भ्यां माऽग्रे
विभरासि।
- (c) शशद्ध झषऽआस। स हि ज्येष्ठं वर्धतेऽथेतिथीं समां तदौघ आगन्ता तन्मा नावमुपकल्प्योपासासै स औघ उत्थिते
नावमापद्यासै ततस्त्वा पारयितास्मीति।

Please Turn Over

Or,

From where the text of *Śunaḥśepākhyāna* is taken? How did *Śunaḥśepa* rescue himself from being slaughtered? Who were the two brothers of *Śunaḥśepa*? 2+6+2

Unit : III

(Marks : 30)

3. Attempt *any one* :

- (a) 'येनाहं नामृता स्यां किमहं तेन कुर्याम्' – Who is the speaker? Who is the person spoken to? What is the context of the statement? Bring out the purport of the statement. 1+1+2+6
- (b) Describe the features of *Ātman* as you find in *Bṛhadāraṇyakopaniṣad*. 10

4. Translate into Bengali or English *any two* of the following *mantras* : 6×2

- (a) मनसैवानुद्रष्टव्यं नेह नानास्ति किञ्चन।
मृत्योः स मृत्युमाप्नोति य इह नानेव पश्यति॥
- (b) आत्मा वा अरे द्रष्टव्यः श्रोतव्यो मन्तव्यो निदिध्यासितव्यो मैत्रेय्यात्मनि
खल्वरे दृष्टे श्रुते मते विज्ञात इदं सर्वं विदितम्।
- (c) इहैव सन्तोऽथ विदास्तद्वयं न चेदवेदिर्महती विनष्टिः।
ये तद्विदुरमृतास्ते भवन्त्यथेतरे दुःखमेवापियन्ति॥

5. सरलसुरगिरा *कस्यचिदेकस्य* व्याख्या कार्या। 8

- (a) यदैतदनुपश्यत्यात्मानं देवमञ्जसा।
ईशानं भूतभव्यस्य न ततो विजुगुप्सते॥
- (b) अनन्दा नाम ते लोका अन्धेन तमसावृताः।
तांस्ते प्रेत्याभिगच्छन्त्यविद्वांसोऽबुधो जनाः॥
- (c) तमेव धीरो विज्ञाय प्रज्ञां कुर्वीत ब्राह्मणः।
नानुध्यायाद्बहूञ्छब्दान् वाचो विग्लापनं हि तत्॥